

HRVATSKI glasnik

Godina XXI, broj 23

9. lipnja 2011.

cijena 100 Ft

Dan ognjogasne zahvalnosti u Petrovom Selu

Komentar

Shodišća po celjanski puti

Hrvatsko shodišće u štajersko marijansko svetišće Celje (Mariazell) poziva svenek velik broj vjernikov krajem augustuša iz svakoga kuta Gradišća. Ov tradicionalni termin za skupno shodišće za zadnju nedilju dotičnoga miseca je 1923. ljeta upeljaio Martin Meršič ml., ali i pred tim su Gradišćanski Hrvati jur redovito hodočastili u Celje. Za prvo poznato shodišće sa zapadnougarskim Hrvati znamo iz 1692. ljeta, kad se je na put dalo piše u Celje kih 11 000 hodočasnikov, pod peljanjem kneza Pavla Eszterházya, zahvaliti Majki Božjoj dobitak bitke protiv Turkov. Današnji človik ide zbog raznoraznih razlogov pred oltar Celjanske Marije, hvalu dati, iskati ter mira si najti ali upravo moliti, prositi za se i za sve svoje najmilije. Neće to biti drugačije ni ovoga augustuša, jur na 88. hrvatskom shodišću. Svako ljetoh kih petsto hodočasnikov odlučno se gane na put u Austriji, Slovačkoj i Ugarskoj, a ne s malim ponosom rečeno, sad jur ljeta dugo ček četire dane, od Kisega do Celja, prik 160 km, židanski farnik Štefan Dumović diktira tempo najbrojnijoj grupi iz Ugarske. U medjuvrjmenu se zgleda i na to da na aktualno mjesto kade uprav boravi kip Majke Božje Celjanske dospenu vjerski šeregi i od nas, ki u privatno ki u službenoj organizaciji. Ljetos bi svakako morala biti veća odanost tom pišačenju i mogućnosti vjerskom susretu i zato, pokidob Hrvatska katolička misija iz Beča je prikdala Hrvatom iz Bizonje ov dalekopoštovani kip Blažene Dvice Marije koji jur 47 ljet dugo putuje i širi složnost med Gradišćanskimi Hrvati. Putujuća Celjanska Marija po prvi put je doprimljena u Bizonju u marcijušu, a ov boravak je važan i za cijelu bizonjsku faru ako samo nek na to mislimo kako to spada na 200. jubilej bizonjske crikve. Boravak spomenute statue na području Gradišća i Ugarske morao bi biti od većega značaja i za druge hrvatske vjerske zajednice na našem tlu, barem na toliko da se organiziraju shodišća ne samo iz gradišćanskih sel, nego i iz drugih regijov, kade nek živu Hrvati. Ove subote kiseški Hrvati će se dati na shodišće, istina, nemoguće je napraviti cijeli put piše sve do Bizonje, nego samo jedan dio od 40 km kot jednodnevna norma celjanskoga shodišća. Cilj ovih shodišćev je prvenstveno jačanje svisti ter vjere u nami a ne nazadnje i čuti da svaka peršona od rodjenja ima želju priključiti se nekoj jačoj zajednici. U ovom slučaju ovo naliže i one ki rijetkokrat najdu put do Crikve i kim pohadjanje redovnih bogoslužjev nije tako važno. Srediti u glavu smisao ovoga „putovanja“ je najbitnije, potom elemente tolerantnosti, strpljenja, samokontrole takaj moraju imati u torbi oni ki se otpravu na put, posebno i zato jer med hodočasniki se najdu različite generacije, ljudi iz različitih krugov, interesov, zahtjevov. Doživiti zvanarednu atmosferu u blizini Blažene Dvice Marije, čutiti izazov, milost, žrtvu, napor i umor, pokloniti se pozivu Majke Božje i skupa se veseliti u milosti svečane maše, prošecije, hrvatske molitve i jačenja. I ta hrvatska komponenta je jur samo po sebi dosta čvrsti uzrok da se i ovput alduje slobodni dan na koracanje u narodnosnom ter vjerskom pogledu.

-Tih-

„Glasnikov tjedan“

Mađarska je osvjedočeni prijatelj Hrvatske glede hrvatskoga što skorijeg ulaska u Europsku Uniju. Pokazuju to i izjave najviših političkih dužnosnika, pri kraju polugodišnjega mađarskog predsjedanja Europskom Unijom.

Preuzimajući predsjedanje u siječnju, Mađarska je kao jedan od svojih prioriteta postavila i završetak procesa pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj Uniji i određivanje datuma Hrvatskoga prijama u nju. „Mađarska namjerava i želi zaključiti pristupne pregovore s Hrvatskom. Pogledate li zemljovid, onda između Grčke i Mađarske vidite sivu zonu i uvijek imate osjećaj nedovršenog posla. Europska Unija neće dovršiti svoj okvir dok to područje ne nestane. Treba započeti s Hrvatskom, zatim će slijediti Srbija i ostale zemlje“ – kazao je početkom siječnja premijer Viktor Orbán. Ovih je dana zatvoreno, neprotivljenjem Slovenaca, i sporno Poglavlje 13 – Ribarstvo. Potporu hrvatskim nastojanjima davala je i daje i Sveta Stolica. Sveti Otac papa Benedikt XVI. boravio je dva dana u Hrvatskoj i snažno se osvjedočio u vjeru hrvatskoga naroda i njegovu odanost Katoličkoj crkvi.

Premijer Viktor Orbán u Dublinu je s irskim premijerom Endom Kennym razgovarao o pristupanju Hrvatske Europ-

skoj Uniji, pri čemu je izrazio nadu u završetak hrvatskih pristupnih pregovora prije kraja lipnja, i dodao kako sve ovisi o političkoj volji zemalja članica Unije.

Vjerujem da odbrojavamo zadnje dane pretpristupnih pregovora zahvaljujući i našem zajedničkom radu, istaknuo je ministar pravosuđa Dražen

Bošnjaković tijekom Hrvatsko-mađarskih susreta „Zajedno u Europi“ gdje se susreo s Tiborom Navracsicsem, potpredsjednikom mađarske vlade i ministrom javne uprave i pravosuđa. Bošnjaković se nada zatvaranju do kraja lipnja Poglavlja 23 – Pravosuđe i temelj-

„Mađarska namjerava i želi zaključiti pristupne pregovore s Hrvatskom. Pogledate li zemljovid, onda između Grčke i Mađarske vidite sivu zonu i uvijek imate osjećaj nedovršenog posla. Europska Unija neće dovršiti svoj okvir dok to područje ne nestane. Treba započeti s Hrvatskom, zatim će slijediti Srbija i ostale zemlje“ – kazao je početkom siječnja premijer Viktor Orbán.

na prava. Hrvatskoj je ostalo zaključiti još četiri poglavlja. Među njima će najteže biti zatvoriti glasovito Poglavlje 23, koje se odnosi na Pravosuđe i temeljna prava. Uz njega treba još ispregovarati i Tržišno natjecanje, Financijske i proračunske odredbe te Ostala pitanja. A čeka se i pozitivna ocjena Europske komisije. Kraj lipnja je sve bliži.

Branka Pavić Blažetin

Obavijest

U organizaciji Odbora za kulturu, vjerska pitanja, mladež i šport Skupštine Hrvatske državne samouprave, u petak, 1. srpnja 2011. godine, povodom blagdana Presvetog Srca Isusova priredit će se Hrvatsko državno hodočašće u podravskim Drljancima.

Molimo sve zainteresirane hrvatske vjernike da se prijave kod predsjednika područnih samouprava (Bačka – Joso Šibalin, Baranja – Mišo Šarošac, Šomođ – Jozo Solga, Zala – Jože Takač, Jursko-mošonsko-šopronska županija – Štefan Kolosar, Željezna županija – Štefan Krizmanič, Budimpešta – Anica Petreš Németh).

Tradicionalna procesija hodočasnika kreće u 7.30 od crkve Sv. Martina iz Martinaca (put je dug 6,5 km).

Do 10 sati – dolazak u Martince (športska dvorana)

11 sati – misno slavlje predvodi Gabrijel Barić, susluže svećenici hrvatskih naselja, nazočit će i pečuški biskup dr. György Udvardi

13.30 – zajednički objed, potom druženje.

Potpisan Sporazum o strateškom partnerstvu

Potpredsjednik Vlade, ministar javne uprave i pravosuđa Republike Mađarske Tibor Navracsics u ponedjeljak, 30. svibnja, u konferencijskoj dvorani narečenog Ministarstva potpisao je Sporazum o strateškom partnerstvu s predsjednicima svih trinaest državnih manjinskih samouprava.

Država sukladno Osnovnom zakonu, prihvaća očuvanje i njegovanje jezika i kulture narodnosti. Cilj je potpisanog Sporazuma resornog ministarstva za narodnosti s najvišim predstavnicima manjina razvitak međunarodno priznatoga mađarskog pravnog sustava o zaštiti manjina, te proširivanje pojedinačnog i kolektivnog prava narodnosti, podupiranje njihove kulturne autonomije – navodi se u priopćenju Ministarstva.

U Sporazumu o strateškom partnerstvu među ostalima piše kako resorni ministri i vodeći državni tajnik pri Uredu premijera surađuju s predsjednicima državnih manjinskih samouprava u pripremama izmjena i dopuna pravnih regulativa koje se odnose na narodnosti. Primjerice: Zakon o pravima nacionalnih i etničkih manjina, Izborni zakon zastupnika manjinskih samouprava, Zakon o parlamentarnom zastupstvu narodnosti, pravne regulative u svezi s osnovnim pravima narodnosti, provedba pravne regulative u svezi s

izborom manjinskih zastupnika, provedba pravnih regulativa dvostranih ili višestranih sporazuma u svezi s narodnostima, pravne regulative o državnoj potpori manjinskim samoupravama i njihovim ustanovama, pravne regulative u svezi s državnom potporom za narodnosno obrazovanje, kulturu i prava uporabe jezika. U narečenom dokumentu posebno se navode pravila postupka davanja mišljenja. Naprimjer da Ministarstvo treba dostaviti partneru nacrt zakona, obrazloženja, ili izvijestiti stranu ako je u pripremi izmjena pojedinih zakona, pravnih regulativa. Ali ima pravo odrediti rok za dostavu mišljenja, a pri tomu uzima u obzir obujam nacrt, stručnu i društvenu značajnost te kod izmjene opseg strukturalne izmjene. Partneri se obvezuju za međusobnu suradnju u provedbi Sporazuma koja je na snazi do isteka mandata Vlade.

Na svečanom potpisivanju nazočili su i državni tajnik za crkvene, narodnosne i civilne društvene odnose László Szászfalvi, zamjenik državnog tajnika za narodnosne i civilne društvene odnose Csaba Latorcai, te u ime hrvatske zajednice Sporazum o strateškom partnerstvu potpisao je Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave.

Kristina Goher

BAJA – Proslava 100. obljetnice Bunjevačke čitaonice

U subotu, 11. lipnja, u Baji se priređuje cjelodnevna svečanost povodom obilježavanja 100. obljetnice Bajske bunjevačke čitaonice. Kako nas je obavijestila Angela Šokac Marković, predsjednica Hrvatskoga kulturnog centra «Bunjevačka čitaonica», svečanost počinje u 11 sati misnim slavljem na hrvatskome jeziku koje će u župnoj crkvi Svetoga Antuna Padovanskog u Baji predvoditi msgr. Stjepan Beretić, katedralni župnik subotičke Župe Svete Terezije, a suslužiti fra Ivan Holetić iz Subotice.

U Čitaonici, s početkom u 15 sati, slijedi polaganje vijenaca kod spomen-ploče istaknutomu hrvatskom rodoljubu dr. Miši Jeliću (1881–1861), a zatim se otvara prigodna fotoizložba koju je prigodom 100. obljetnice sastavio dopredsjednik bunjevačke udruge Miroslav Šibalin. Program se nastavlja prigodnim kulturnim programom u Općemu prosvjetnom središtu i športskoj školi «Šugavica» na Dolnjaku, u 19.30 završava koncertom Zvonka Bogdana, nakon čega slijedi plesavnica.

S. B.

Zaređenje đakona Gabriela Barića

Mladi Hrvat iz Martinaca, đakon Gabriel Barić za svoj moto služenja Bogu izabrao je ove riječi: "Tko hoće sačuvati svoj život, izgubit će ga, a tko izgubi radi mene svoj život, sačuvat će ga". Zaređenje đakona Gabriela bit će 25. lipnja u pečuškoj katedrali, s početkom u 10 sati. Svoje prve mlade mise svećenik Gabriel Barić održat će sljedeći dan: u Šiklošu s početkom u 9 sati i 30 minuta te poslijepodne u Martincima, s početkom u 16 sati.

FOK – Dana 29. svibnja održani su izbori za načelnika sela, pošto je u ožujku preminuo fočki načelnik József Szekeres. Između pet nezavisnih kandidata, s 129 glasova za načelnika izabran je Tibor Pálffy. Bilježnica je martinačka Hrvatica Gabrijela Skrajčić Fenyösi. U tome baranjskom naselju živi 566 stanovnika od kojih njih 422 imaju pravo glasa. U Foku je utemeljena i Hrvatska samouprava.

ŠELJIN – U organizaciji Hrvatske samouprave, u tom se gradu 12. lipnja, s početkom u 16 sati, u Draškovićevu dvorcu priređuje Hrvatski dan. Za dobro raspoloženje pobrinut će se djeca šeljinske škole sa svojim programom te gosti iz Sopja, a potom slijedi druženje uz bogat stol, izjavljuje za Hrvatski glasnik predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave Šandor Matoric.

SALANTA – Na Duhove u prijepodnevnim satima misu će služiti svećenik Ladislav Ronta, župnik Rimokatoličke župe grada Harkanja, koji se brine i o župnicima Salantsko-nijemetske župe. Nakon mise, primjereno običaju, pred crkvom će se izvesti običaj Kraljice (kako saznajemo, na hrvatskom, ali i na mađarskom jeziku), a zatim će se malo i zaplesati uza svirku malih salantskih tamburaša. Plesači i mali svirci članovi su salantskoga KUD-a Marica, a spomenuti običaj s njima je uvježbala ko-reografinja Vesna Velin. Istoga dana popodne i mala i srednja skupina iz Salante dolazi u Pečuh na Hrvatski dan gdje sudjeluju u programu dana. Oni će izvesti Kraljice na hrvatskom jeziku i otplesati jedan ples bunjevačkih Hrvata. Drugi dan Duhova, na duhovni ponedjeljak, iste ove „kraljice“ (u dvije skupine) obilaze kuće u Salanti.

UNDA – Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, na čelu s predsjednikom Čabom Horvathom, poziva na proširenu generalnu sjednicu predsjedništva 9. junija, u četvrtak početkom od 18 uri u restoran Koli. Teme su približavajući Kongres Saveza Hrvata u Mađarskoj i popis stanovništva u našoj državi. Na sastanak su pozivnicu dostali svi predsjednici hrvatskih manjinskih samoupravov iz dvih županij, na cijelom području Gradišća.

PAPA BENEDIKT XVI. U PRVOME PASTIRSKOME POHODU HRVATSKOJ

«Sačuvajmo baštinu ljudskih i kršćanskih vrijednosti!»

«Vaš dolazak pada u sretnom trenutku kada Hrvatska slavi dvadesetu obljetnicu uspostave suvremene demokratske države, države koja je u svoje zasade postavila dobrobit slobodnih pojedinaca. Obljetnica je to koja se poklapa sa zaključenjem naših pristupnih pregovora s Europskom Unijom.»

U zagrebačkome Hrvatskom narodnom kazalištu papa Benedikt XVI. susreo se s predstavnicima hrvatskoga javnog i vjerskog života.

Na slici papa Benedikt XVI. i zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić

(Foto: FaH/POOL/Lana SLIVAR DOMINIĆ/ua)

Papa Benedikt XVI. stigao je na Hipodrom gdje ga je dočekalo oko 300 tisuća vjernika, gdje je služena misa u povodu Nacionalnog dana hrvatskih katoličkih obitelji, najsvečaniji dio papina pohoda Hrvatskoj

(Foto: FaH/POOL/Damir SENČAR/ds)

„Širi se sekularizacija koja Boga života gura na rub te donosi rastuću razjedinjenost obitelji. Apsolutizira se sloboda bez odgovornosti za istinu, i njeguje se, kao ideal, individualno dobro preko potrošnje materijalnih dobara te površnih iskustava, ne vodeći računa o kvaliteti odnosa s osobama i o najdubljim ljudskim vrijednostima; ljubav se svodi na sentimentalni osjećaj i zadovoljavanje nagonskih poriva, bez nastojanja da se stvore trajne veze međusobne pripadnosti i bez otvorenosti životu. Pozvani smo da se odupremo tom mentalitetu! Uz riječ Crkve, veoma je važno i svjedočenje te zauzetost kršćanskih obitelji“ - odjekivale su riječi pape Benedikta XVI. koje je u propovijedi uputio mnoštvu hodočasnika u nedjelju, 5. lipnja, tijekom središnjeg euharistijskog slavlja na zagrebačkom Hipodromu. Prema nekim novinskim izvješćima sudjelovalo je između 350 i 400 tisuća katoličkih vjernika iz svih krajeva Hrvatske, susjednih i europskih zemalja, a koncelebriralo je više od 70 (nad) biskupa i preko tisuću biskupijskih i redovničkih svećenika. Već iz citiranog ulomka je očito kako su dvije ključne teme papi bili na umu u Hrvatskoj, a to su vrijednost i dostojanstvo obitelji, što je i bilo očekivano jer je misa na Hipodromu slavljena povodom Nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji pod motom: „Zajedno u Kristu“, te potrebu suprotstavljanja „diktaturi relativizma“ na svim područjima ljudskoga života.

Hrvatska u svijetu kojem kulturno pripada

Prvi službeni papin pohod Hrvatskoj započeo je slijetanjem zrakoplova „Alitalia“ dan prije, u subotu, 4. lipnja, u zagrebačku zračnu luku Pleso, gdje su ga dočekali najviši državni

dužnosnici, predsjednici: Države Ivo Josipović, Vlade Jadranka Kosor, Sabora Luka Bebić, s gotovo svim ministrima, te apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj, nadbiskup Mario Roberto Cassari, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije nadbiskup Marin Srakić, te hrvatski (nad)biskupi. Nakon protokolarnog dijela: intonirane vatikanske i hrvatske himne i obilaska počasne straže, na prigodnoj je pozornici predsjednik Josipović uputio papi pozdravne riječi u kojima je između ostalog istaknuo: „Vaša Svetosti! Dobro došli u Hrvatsku!... Vaš dolazak pada u sretnom trenutku kada Hrvatska slavi dvadesetu obljetnicu uspostave suvremene demokratske države, države koja je u svoje zasade postavila dobrobit slobodnih pojedinaca. Obljetnica je to koja se poklapa sa zaključenjem naših pristupnih pregovora s Europskom Unijom. Došli ste, Vaša Svetosti, u trenutku kada se – na već bliskom obzoru – jasno vidi ostvarenje potpunog formalnog političkog urastanja moderne Hrvatske u svijet kojemu Hrvatska kulturno oduvijek pripada.“

Trinaest stoljeća snažnih i posebnih veza

Papa je u nastupnome govoru između ostalog jasno izrazio potporu ulasku Hrvatske u Europsku Uniju:

„Srdačno pozdravljam ljubljenu hrvatsku zemlju i, kao nasljednik apostola Petra, velikim zagrljajem grlim sve njezine stanovnike. Napose pozdravljam katoličku zajednicu: biskupe, svećenike, redovnike i redovnice, vjernike, te posebice obitelji ove zemlje, koja je blagoslovljena naviještanjem Evanđelja, nadom života i spasenja za svakog čovjeka...

U ovome se času želim prisjetiti triju pastoralnih posjeta mog ljubljenog prethodnika, Blaženoga Ivana Pavla II, Hrvatskoj te zahvaliti Gospodinu za dugu povijest vjernosti koja povezuje vašu zemlju sa Svetom Stolicom. Brojimo više od trinaest stoljeća snažnih i posebnih veza, prokušanih i učvršćenih u ponekad teškim i bolnim okolnostima. Ta je povijest rječit dokaz ljubavi vašega naroda prema Evanđelju i prema Crkvi. Od samih početaka, vaš narod pripada Europi te joj, na poseban način, daje doprinos u duhovnim i moralnim vrijednostima, koje su kroza stoljeća oblikovale svakodnevni život kao i osobni i nacionalni identitet njezine djece. Dvadesetj obljetnici proglašenja neovisnosti i uoči punopravnog pristupanja Hrvatske Europskoj Uniji, davna i nedavna prošlost vaše zemlje potiče na promišljanje sve europske narode pomažući, i svakom pojedinom i čitavoj zajednici, da očuva i obnovi neprocjenjivu zajedničku baštinu ljudskih i kršćanskih vrijednosti. Neka tako ova draga nacija, snagom svoje bogate tradicije, pridonese da Europska Unija cjelovito vrjednuje to duhovno i kulturno blago.“

Nakon toga papa se susreo na Pantovčaku s predsjednikom Josipovićem i u Apostolskoj nuncijaturi s predsjednicom Vlade Republike Hrvatske Jadrankom Kosor, s kojima je izmijenio prigodne darove.

Religija – prirodna sastavnica društva

Slijedio je susret s oko 700 predstavnika: političkog, znanstvenog, kulturnog, gospodarskog, sportskog i estradnog područja, diplomatskoga zbora, civilnog društva, te s poglavarima vjerskih zajednica, među kojima posebno vrijedi spomenuti zbog ekumenske

međuvjerske dimenzije: srpskopравoslavnog mitropolita zagrebačko-ljubljanskog g. Jovana Pavlovića, glavnog rabina u Hrvatskoj Luciana Mošu Prelevića, vrhovnog islamskog poglavara u Hrvatskoj, muftiju Ševka ef. Omerbašića i dr. Tom je prigodom istaknuo da „religija nije neka zasebna stvarnost u odnosu na društvo, nego njegova prirodna sastavnica, koja trajno priziva okomitu dimenziju, to jest slušanje Boga kao uvjet traganja za općim dobrom, pravednosti i pomirenjem u istini. Religija stavlja čovjeka u odnos s Bogom, Stvoriteljem i Ocem svih, te stoga treba biti snažan čimbenik mira.”

Posebno je dojmljivo bilo molitveno bdijenje s mladima na središnjem zagrebačkom Trgu bana Josipa Jelačića, gdje se okupilo tridesetak tisuća mladih iz svih krajeva Hrvatske, te susjednih i europskih zemalja. Papa je u prigodnoj propovijedi pozvao mlade da osmisle svoj život Isusom Kristom, koji ih nikada neće razočarati. Mladi su pjevali i plešali, ali i u šutnji molili.

Oni koji upravljaju neka promiču život!

Središnji je događaj bilo euharistijsko slavlje u povodu Nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji, na zagrebačkom Hipodromu u nedjelju, 5. lipnja, u kojemu je sudjelovalo oko 400.000 vjernika, sedamdesetak (nad)biskupa i više od tisuću svećenika iz Hrvatske i inozemstva. Papu je početku mise pozdravio zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, nakon čega su slijedila misna čitanja i evanđelja na hrvatskome i staroslavenskome. Papa je u prigodnoj propovijedi potaknuo obitelji na ustrajnost u bračnoj vjer-

Nakon završetka večernje papa se pomolio na grobu Blaženog Alojzija Stepinca

(Foto: FaH/POOL/HBK/Dražen PAJTLAR/ik)

Papa Benedikt XVI. na Trg bana Josipa Jelačića, u društvu mnoštva mladih iz svih hrvatskih biskupija i inozemstva sudjelovao je u molitvenom bdijenju

(Foto: FaH/POOL/Tomislav PAVLEK ua)

nosti, ljubavi i otvorenosti životu, a biskup Valter Župan, predsjednik Vijeća HBK za obitelj, u zahvalnim se riječima osvrnuo i na još uvijek važeći zakon o pobačaju, koji je donijet još u doba komunizma:

„Ako se danas svima priznaje pravo na slobodno izražavanje svojih stavova, onda izjavljujemo da i mi, koji predstavljamo većinu hrvatskog naroda i građana Republike Hrvatske, imamo neotuđivo pravo da živimo, javno iznosimo i naviještamo vrijednosti po kojima nam je darovan život. Imamo pravo i hoćemo da djeca svoje roditelje mogu nazivati prirodnim imenom „mama” i „tata”. Ona imaju naravno pravo da pred svima posvjedoče da imaju oca i majku koji su im podarili život. Imamo pravo i želimo da oni koji nama upravljaju promiču život i da se konačno revidira zakon iz nekih, željeli bismo vjerovati, prošlih vremena o prekidu ljudskog života, i da se ne naziva napretkom ono što vodi u smrt.”

Papa je potom izrekao posebne pozdrave slovenskim, srpskim, makedonskim, albanskim i njemačkim vjernicima na njihovim materinskim jezicima.

Prije mise, odmah nakon pola noći, započeo je molitveno-duhovno-glazbeni program: „Obitelj – zajedno u Kristu”, tijekom kojega je biskup Župan posvetio sve obitelji Svetoj obitelji.

Posljednji u nizu događanja bilo je papin susret s biskupima, svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima i sjemeništar-

cima u prepunoj zagrebačkoj katedrali. Domaćin, kardinal Bozanić čestitao je papi 60. godišnjicu papina svećeničkog ređenja i izrekao mu želju svih hrvatskih vjernika za kanonizacijom Bl. Alojzija Stepinca. Papa se na kardinalovu grobu pomolio, nakon čega se zaputio u zračnu luku Pleso, gdje mu je organiziran svečani oproštaj, te odletio zrakoplovom „Croatia airlinesa”.

Tomislav Vuković

U Hrvatskome narodnom kazalištu

Na poziv Hrvatske biskupske konferencije predsjednik Skupštine HDS-a Mišo Hepp nazočio je posebnom susretu Svetog Oca Benedikta XVI. s predstavnicima raznih vjerskih zajednica te s osobama iz svijeta znanosti, kulture, umjetnosti, športa, gospodarstva, politike i s predstavnicima diplomatskoga zbora, upriličenom u Hrvatskome narodnom kazalištu. Taj je susret bio izričaj pastirske brige i svijesti Svetog Oca o potrebi dijaloga i suradnje sa svim nositeljima društvenih odgovornosti i zadaća koje su od presudne važnosti za opće dobro čitave društvene zajednice. Kroz riječi koje je uputio poglavar Katoličke crkve čuo se stav o važnim pitanjima kojih smo svi dionici kao tražitelji istine, dobrote i ljepote preko raznih vidova našeg osobnog i društvenog zalaganja.

Mišo Hepp, predsjednik Skupštine HDS-a boravio je u Zagrebu prilikom posjete Svetoga Oca

Osjećaj katoličkog i svehrvatskog zajedništva teško je pretočiti u riječi

Ovakvi su događaji doista rijetki i bilo bi mnogo lakše, zbog mnoštva dojmova i silnih emocija, o njima govoriti nakon malog vremenskog odmaka – riječi su Miše Heppa, predsjednika Hrvatske državne samouprave iz Mađarske, krovne političke organizacije koja okuplja i predstavlja sve tamošnje Hrvate. Teško mi je govoriti o broju hrvatskih vjernika iz Mađarske jer su oni pristigli sa svojim župljanima i svećenicima, ali unatoč tome znam da on nije malen i da ih je gotovo iz svih mađarskih županija, od Hrvatskoj najbližih: Baranje, Bačke i Zale, do onih udaljenijih: Željezna, Pešta i Đursko-mošonsko-šopronska. Dakle došli smo kao vjernici, biti u zajedništvu sa Svetim Ocem i svim katolicima ovoga dijela Europe, te posvjedočiti svoju pripadnost Katoličkoj crkvi. Jednako smo tako kao Hrvati došli, kao što smo to bezbroj puta činili, k svojim, svojim sunarodnjacima u matičnoj nam domovini Hrvatskoj. Osjećaj ovoga katoličkog i svehrvatskog zajedništva, ponavljam, teško je pretočiti u riječi jer to je ono što nas hrabri, tješi i tjera da i dalje činimo sve, u granicama svojih mogućnosti, u očuvanju vjere, narodne svijesti, baštine i tradicije.

Popisi stanovništva i njegova klasifikacija – slučaj bačkih Hrvata (2. dio)

Višeslojni identiteti kod hrvatskog stanovništva

Koji to narod tiska u Subotici Hrvatske novine, osniva Hrvatske domove, slavi Hrvatsko Kraljevstvo i prije negoli je »nasilno asimilirano« 1945. g.?

Piše: Mario Bara, Institut za migracije i narodnosti, Zagreb

Na prijelazu 19. na 20. stoljeće potvrđeni su višeslojni identiteti kod hrvatskog stanovništva, a najvažnije kategorije poistovjećivanja jesu: Dalmati, Bunjevci, Šokci, Hrvati, Slaveni, Jugoslaveni, »politički Mađari«. Od 1880-ih može se pratiti postupno jačanje samoidentifikacije pod hrvatskim imenom, prvo kod predstavnika kulturne elite, a potom i kod širih slojeva društva. Vanjskopolitičke prilike, uz kasnije slabljenje i raspad Monarhije, tu su igrale važnu ulogu pa se pred I. svjetski rat, tijekom njegova trajanja i nakon njega hrvatsko ime kod Bunjevaca i Šokaca uspinjalo u identifikacijskoj piramidi nad ostalim etnonimima, a etnonim Dalmat se izgubio u potpunosti. U turbulentnom razdoblju 1918. godine Bunjevci se u Rezoluciji Narodnom vijeću nedvosmisleno imenuju Hrvatima južne Ugarske, a propast ugarske vlasti simbolički su obilježili isticanjem hrvatske zastave na toranj gradske vijećnice u Subotici.

Nedugo poslije završetka Prvoga svjetskog rata u Subotici i drugim dijelovima sjeverne Bačke srpske vlasti obavljaju lokalni popis 1919., čiji su rezultati obavljani za potrebe razgraničenja i mirovne konferencije u Parizu. Popis je trebao diskreditirati mađarske statistike i dokazati da je slavenstvo (upravo je tako isticano jer su Srbi prije kolonizacija bili malobrojni) stanovništvo većinsko. Koje je to onda slavensko stanovništvo bilo većinsko? Prema rezultatima tog popisa izrazito je porastao broj Bunjevaca, u mađarskim statistikama 1910. službeno zavedeni kao »ostali«, s 33.390 na 65.135 1919. godine od ukupno 101.286. stanovnika. To se može objasniti i time što su mađarske statistike pod Mađare bilježile znatnim dijelom i one Bunjevce sa znanjem mađarskog jezika, ali i prepravljajem dotadašnjih »Mađara« sa slavenskim prezimenima u »Bunjevce« neovisno o tome kako su se oni samoidentificirali. U studiji znanstvenog informativnog karaktera objavljenoj za potrebe iste mirovne konferencije u Parizu, *Severna granica južnih Slovena, La frontière septentrionale des Jugoslaves* s etnografskom kartom, navode se podaci prema kojima je jasno gdje su srpske vlasti vidjele Bunjevce pa stanovništvo Subotice u studiji čini »73.872 pravoslavnih i katoličkih Srba (Bunjevaca 65.135 i pravoslavnih Srba 8.737)«. U istom tekstu za Bunjevce i Šokce rabi se i naziv »Srbo-Hrvati«. Više je nego jasno da se predstavnici Bunjevaca, a time i puk koji su predstavljali na toj mirovnoj konferenciji, nisu osjećali katoličkim Srbima. Od njihovih predstavnika poimence: *Blaško Rajić*, pokretač Hrvatskih novina 1923. u Subotici, *Petar Pečić*, član više hrvatskih društava i pisac Povijesti Hrvata u Vojvodini, 1930., *Stipan Vojnić Tunić*, HSS-ovac i predvodnik više hrvatskih društava, *Ivan Evetović*, zastupnik Bunjevačko-šokačke stranke koja je isticala hrvatstvo Bunjevaca, dok je jedini *Martin Matić* u međuratnom razdoblju blizak vlastima i

sukladno politici tih vlasti isticao bunjevačku samosvojnost.

Uzbuna u velikosrpskim režimskim krugovima

U prvom službenom popisu što su ga provela vlasti Kraljevine SHS 1921. pitanje narodnosti nije bilo postavljeno, nego samo pitanje materinog jezika i vjeroispovijedi. Iz podataka koje je pružao provedeni popis moguće je doći samo do grubih podataka ili procjene brojnosti pojedinih naroda. Kod kategorije materinog jezika dva najbrojnija naroda u državi Srbi i Hrvati u objavljenim rezultatima klasificirani su zajedno (Srbi ili Hrvati), što je posljedica vladajuće državne ideologije kojoj nije bilo u interesu da pruži pouzdane podatke o narodnosnom sastavu stanovništva. Popisna metodologija zbog nepostojanja bunjevačkog ili šokačkog materinog jezika takvo stanovništvo nije niti mogla evidentirati već samo Hrvate, koji su kasnije prikazani zajedno u kategoriji *Srbi ili Hrvati*. Samim time rezultati popisa 1921. godine dokazuju da nije *Josip Broz Tito* 1945. političkom odlukom nasilno asimilirao Bunjevce i Šokce u Hrvate, kako se tvrdi od strane onih Bunjevaca koji se ne smatraju Hrvatima.

Nadalje cijeli niz činjenica potvrđuje da bačkim Bunjencima i Šokcima nitko nije nasilno nametao hrvatsko nacionalno ime desetljećima prije 1945. godine: 1) Neven, najvažniji list bačkih Bunjevaca i Šokaca, izlazi od obnovljenog tečaja 1918. na hrvatskom standardu i u svojim tekstovima ističe njihovo hrvatstvo, 2) Blaško Rajić 1923. pokreće u Subotici *Hrvatske novine*, 3) od 1918. počinje osnivanje hrvatskih društava i političkih stranaka koje su u svom nazivu imale hrvatski atribut (samo u Subotici nekoliko desetaka društava), 4) ista hrvatska društva u Subotici 1925. godine održavaju javnu proslavu tisućugodišnjice Hrvatskoga Kraljevstva i postavljaju spomen-ploču koju su mađarske vlasti 1941. uništile, 5) Bunjevačko-šokačka stranka 1926. godine, radi poboljšanja položaja hrvatskog stanovništva i obrane od asimilacijskih pritisaka, sjedinjuje se s Hrvatskom seljačkom strankom, 6) osnivaju se Hrvatski domovi u Subotici, Somboru, Tavankutu, Đurđinu itd., 7) vojna obavještajna služba iz Subotice 1934. g. izvještava da je većina »bunjevačkog naroda potpuno hrvatski i strogo katolički, ne samo orijentisana, nego i oduševljeno zadahnuta.« itd. Proces spontanog deklariranja Bunjevaca Hrvatima i javnog manifestiranja hrvatstva uzbunio je velikosrpske režimske krugove, kao i njihove poslušnike među Bunjencima, pa zastupnik Narodne radikalne stranke Marko Jurić u državnom parlamentu 1927. traži državnu intervenciju i zaštitu protiv nasilne kroatizacije Bunjevaca! Ostaje pitanje je li moguće Hrvate, koristili oni još pokraj hrvatskog i bunjevač-

ko, šokačko ili neko drugo ime, nasilno kroatizirati, a ako je moguće, koji su to mehanizmi mogli omogućiti kada je Bačka bila pod izravnom političkom, financijskom i svakom drugom upravom dirigiranom iz Beograda? Više je nego slična usporedba s današnjom situacijom gdje Bunjevci koji se ne smatraju Hrvatima pozivaju državu Srbiju da iskoristi sredstva moći i pravne mehanizme kako bi se onemogućila navodna nasilna kroatizacija Bunjevaca. Danas se ide korak dalje gdje se traži i zakonska zabrana Hrvatima Bunjencima da se koriste bunjevačkim imenom u nazivu svojih institucija, društava i manifestacija.

Formula »katoličkih Srba«

Sljedeci državni popis iz 1931. uz pitanje materinog jezika i vjeroispovijedi bilježio je i narodnost. Međutim i u ovom popisu Hrvati i Srbi popisivani su zajedno, a službeni popis nije poznavao postojanje bunjevačkog ili šokačkog naroda ili jezika. Primjetno je da oni Bunjevci koji se ne smatraju Hrvatima, danas za službeni državni popis stanovništva iz 1931. godine na području Subotice proizvoljno stavljaju preko 40.000 stanovnika u nepostojeću popisnu kategoriju Bunjevci. S druge strane na regionalnoj i lokalnoj razini radikalne struje u vlastima i predstavnici Bunjevaca pri tim vlastima nastoje, nakon neuspješnog nametanja Bunjencima i Šokcima srpskog nacionalnog imena pod formulom »katoličkih Srba«, promaknuti ih u četvrto jugoslavensko »pleme« pokraj Srba, Hrvata i Slovenaca. Popise stanovništva organizira i provodi svaka država za svoje potrebe, ali u to vrijeme popise stanovništva organizirale su i gradske vlasti (npr. Subotice i Sombora) koje su se isto tako koristile tim popisima za svoje potrebe, uključujući i političke. Međutim takvi popisi nisu sli-

jedili metodologiju državnih popisa i bili su izravno pod utjecajem političkih struktura na vlasti koje su ih za svoje potrebe naručivali. Ilustrativnosti radi, navodimo primjer Subotice u kojoj je tada na vlasti režimska Jugoslovenska radikalna zajednica s gradonačelnikom *Ivanom Ivkovićem Ivandekićem* (1933–1934.), do 1929. godine i uvođenja diktature starješine Hrvatskog sokola i istaknutog člana subotičkog HSS-a. Prema gradskim statistikama, u podacima Inžinjerskoga gradskog ureda iz 1934., od 102.133 stanovnika Subotice (uključujući pripadajuća salaška naselja) bilo je Bunjevaca 44.892, Srba 10.054, Mađara 39.108 i Hrvata 900 (Historijski arhiv Subotice, F:275.50). Koliko su bile objektivne takve statistike i kakvom metodologijom su dolazile do podataka – više je nego upitno. Izvještaj vojne obavještajne službe iz Subotice od iste godine pobija gradsku statistiku i svjedoči da je »sva bunjevačka inteligencija i najmanje 80% bunjevačkog naroda potpuno hrvatski i strogo katolički, ne samo orijentisana, nego i oduševljeno zadahnuta« (Historijski arhiv Subotice F:176.10.339 – signature citiranih dokumenata preuzete su iz radova ravnatelja arhiva *Števana Mačkovića*). Nadalje, u tim godinama djeluje veći broj hrvatskih društava (Hrvatski katolički orao, Hrvatska katolička orlica, HPD Neven, Hrvatski prosvjetni dom, Matica subotička, Pučka kasina itd.), pa samo članstvo dijela tih društava višestruko premašuje broj Hrvata iskazan u gradskim statistikama, što ih dodatno čini upitnima.

Pokušaj u sprečavanju manipuliranja imenom Bunjevci u gradskim popisima i statistikama čine i pripadnici političkog i kulturnog vodstva Hrvata u Subotici, no isključeni izbornim manipulacijama iz stvarnog utjecaja u politici gradskih vlasti nisu mogli spriječiti takve manipulacije. Neovisno o gradskim statistikama i poticajima u negiranju hrvatstva Bunjevaca, između ostalog i financiranjem tomu usmjerenih aktivnosti, Bunjevci nastavljaju s osnivanjem većeg broj društava s hrvatskim atributima (HSPD Seljačka sloga, HAD Matija Gubec, Hrvatska privredna omladina itd.). Kako objasniti toliku množinu hrvatskih društava među Bunjevcima znatno prije navodne asimilacijske 1945. godine? Koji je to narod osnivao hrvatska društva, a pritom je isto tako čuvao i isticao s bunjevačko ime?

Prosrpski Bunjevci pozdravljaju mađarske okupatore

Povratkom mađarskih vlasti nastoji se vratiti stanje koje je postojalo do 1918. godine, no to je bilo nemoguće i pokraj državnog aparata i traženja podobnih osoba među bačkim Bunjevcima koje su trebale promicati bunjevačku samosvojnost, pa se u početku dopušta djelovanje hrvatskih društava, istina u skromnim okvirima.

Govori predstavnika Komunističke partije i NOV Jugoslavije po bačkim mjestima krajem 1944. naglasili su da će nova jugoslavenska država spriječiti manipulacije velikosrpskih krugova s etnonimima Bunjevci i Šokci, pa je tako general *Ivan Rukavina* krajem 1944. posjetio Tavankut gdje je okupljenim mještanima uputio božićnu čestitku i održao govor u kojem se osvrnuo na

povijest Hrvata u Bačkoj, njihovu borbu protiv asimilacije i manipulacije bunjevačkim imenom. Govoreći o Kraljevini Jugoslaviji, rekao je: »Za vrijeme prošle Jugoslavije opet su vam pokušali osporiti hrvatstvo, a sad kad je stvorena demokratska i federativna Jugoslavija, ja vam kažem, da nema više bojazni, bez obzira kojoj će federativnoj zajednici pripadati Vojvodina, da će tko više osporavati vaša prava ili hrvatstvo.« Pripisivanje navodne nasilne asimilacije Bunjevaca u Hrvate jugoslavenskom komunističkom vodstvu nakon 1945. je neodrživa teorija, jer su obavještajna tijela Kraljevine Jugoslavije, u državi u kojoj se poticala bunjevačka samosvojnost, desetljeće prije dolaska komunista na vlast utvrdila da je »sva bunjevačka inteligencija i najmanje 80% bunjevačkog naroda potpuno hrvatski i strogo katolički, ne samo orijentisana, nego i oduševljeno zadahnuta«. Svjedočanstvo o nacionalnim osjećajima velike većine Bunjevaca u razdoblju Kraljevine Jugoslavije jesu i mnogobrojna hrvatska društva koja su organizirala društveno djelovanje u raznim segmentima (vjerski život, kultura, umjetnost, znanost, sport i dr.). Postavlja se pitanje – što je bilo s onom manjinom navezanim na vlasti i njihovim obiteljima koja se nije osjećala Hrvatima? Propašću Jugoslavije pojedinci poput međuratnog radikala *Marka Jurića*, koji su do 1941. veličali srpstvo, srpsku oslobodilačku vojsku, kraljevsku kuću Karađorđević, prednjačili u antihrvatstvu i dr., pozdravili su oslobodilačke mađarske snage u Subotici, dok su se drugi (npr. *Martin Matić*, *Albe Kuntić*) sklonili u Beograd. Razumljivo, osoba koje su se priklanjale potrebama vlasti uvijek je bilo i bit će, ali nakon prestanka politike koja je poticala i omogućavala izdvajanje Bunjevaca iz Hrvata utjecaj takvih osoba je nestao zajedno s takvom politikom. Na poslijeratnim popisima stanovništva do 1971. broj Hrvata se kretao ovisno o njihovu prirodnom prirastu i migracijama, a manje o aktualnim političkim prilikama. Najveće promjene u etničkoj strukturi Vojvodine, ako izuzmemo poratnu kolonizaciju, dogodile su se u međupopisnom razdoblju 1971–1981. Brojčano znatno raste kategorija Jugoslavena što je bilo društveno prihvatljivo identificiranje. Prvi put se popisom 1971. stanovništvo podijelilo na dvije grupe: stanovništvo koje se nacionalno izjasnilo, i ono koje se nije nacionalno izjasnilo. Kategorija Jugoslaveni našla se u drugoj grupi te je građanima ostavljena mogućnost da se deklariraju Jugoslavenima iako se takva izjava nije smatrala izjašnjavanjem u pogledu narodnosti ili etničke pripadnosti. Navedenoj kategoriji pripadali su oni koji nisu jasno mogli odrediti svoj nacionalni identitet (mješoviti brakovi), te oni s drugim motivima (oblik patriotizma, socijalne promocije i sl.), a veći udio u stanovništvu imali su u većim gradovima Vojvodine (Novi Sad, Subotica, Sombor i dr.). U razdoblju (1971–1991) i dalje raste broj Jugoslavena i Srba, ali se smanjuje broj drugih naroda (Hrvata, Mađara, Slovaka, Rumunja). Dio ovih naroda je apsorbirala popisna kategorija Jugoslaveni. Ubrzo se obnavlja i stara politika izdvajanja Bunjevaca i Šokaca iz Hrvata na popisu 1981. što se vremenski poklapa sa slabljenjem središnjih jugoslavenskih vlasti i jačanjem onih struja koje će dovesti

Slobodana Miloševića na vlast u Srbiji. U ozračju etnopolitičke mobilizacije 1980-ih dio Hrvata priklanja se isprobanoj tehnici preživljavanja u nepovoljnim društvenim okolnostima ističući bunjevačko ime kao oblik neutralnosti, uvjetnog *ne konfrontiranja*. Pritom se mogu razlikovati dvije vrste identifikacija, ona privatna gdje se osobe privatno smatraju Hrvatima i ona javna gdje se čini svaki otklon od hrvatstva tako i na popisu stanovništva, jer vlada nesigurnost u području sigurnosti (posao, egzistencija). U lošem i neizvjesnom političkom položaju pred sam rat 1991. u popisu stanovništva znatan broj Hrvata deklarira se i pod drugim popisnim kategorijama npr. Jugoslaveni (primjer Monoštora gdje 1991. relativna većina postaju Jugoslaveni iako su Hrvati u prijašnjim popisima uvijek činili većinsko stanovništvo i ponovno 2002.), čest slučaj i s drugim hrvatskim naseljima, kao i pod drugim popisnim kategorijama.

Daljnji demografski pad

Popis stanovništva 2002. godine ustanovio je daljnji demografski pad hrvatskog stanovništva u Vojvodini. Istodobno zabilježen je novi demografski rast srpskog, a daljnji demografski regres mađarskog i drugog nersrpskog stanovništva u Vojvodini.

Što se može očekivati na sljedećem popisu stanovništva? Za očekivati je daljnje starenje hrvatskog stanovništva (zbog iseljavanja mladih prema matičnoj i drugim zemljama te niske razine bio-reprodukcije). Naime prema posljednjem popisu udio Hrvata starijih od 60 godina čini 29,5% ukupnog broja vojvođanskih Hrvata (gotovo 17.000), dok je udio onih u skupini (15–49 godina) manji od polovice ili 44,6%. Na eventualne znatnije promjene njihova broja mogu utjecati političke okolnosti, tj. odnos službene Srbije prema tzv. »bunjevačkom pitanju«, ali i refleksije političkih odnosa Hrvatske i Srbije. Promjena etničkog identiteta deklariranih Bunjevaca iz popisa 2002. pod kategoriju Hrvati u budućim popisima je moguća, ali objektivno teško predvidljiva i ovisit će najviše o političkim čimbenicima. Čak i da se takav scenarij dogodi, hrvatsko stanovništvo i nadalje će biti izrazito staro, jer prema posljednjem popisu prosječna dob Bunjevaca je 46,1 godinu, dok je udio starijih od 60 godina 30,5% njihova ukupna broja u Vojvodini. Nadalje, u međupopisnom razdoblju dogodila se još jedna važna promjena. Prema popisu stanovništva 2002. godine u Vojvodini je evidentirano 49.881 Jugoslavena ili 2,45% od ukupnog stanovništva pokrajine. Već sljedeće godine Beogradskim sporazumom prestala je postojati Savezna Republika Jugoslavija pa su građani izjašnjeni Jugoslavenima ostali bez države s kojom su se identificirali. Budući da se u toj popisnoj kategoriji »krio« dio Hrvata, kao i drugih naroda te onih osoba iz nacionalno miješanih brakova, možemo pretpostaviti da će se one deklarirati prema etničkom podrijetlu roditelja, kod miješanih brakova prema etničkom podrijetlu jednog od roditelja, dok najmanji dio neće moći odrediti svoj nacionalni identitet te će pribjeći nekim drugim popisnim kategorijama.

(Napis iz tjednika *Hrvatska riječ*)

Kazalište

„Lipa si, Teno!” na budimpeštanskoj pozornici

Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku, 31. svibnja gostovalo je u budimpeštanskom Új Színházu s predstavom „Lipa si, Teno!“. Gostovanje je ostvareno u organizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Mađarskoj te pod pokroviteljstvom osječkoga gradonačelnika Krešimira Bubala. Veleposlanik Ivan Bandić istoga je dana u Veleposlanstvu Republike Hrvatske primio izaslanstvo Grada Osijeka na čelu s gradonačelnikom Bubalom, te predstavnike osječkoga Hrvatskoga narodnog kazališta.

Predstava, premijero izvedena u prosincu 2010. godine, glazbena je ispovijed nastala po motivima pripovijetke „Tena“ književnika Josipa Kozarca. Redatelj je predstave Robert Raponja, dramaturginja Ivana Šojat-Kučić, scenografkinja i kostimografkinja Jasmina Pacek. Uloge igraju: Tena – Sandra Lončarić Tankošić, Jaroslav – Vjekoslav Janković, a glazbena je pratnja Tamburaški sastav „Slavonske strune“. Tena je utjelovljenje ljepote koja se prometnula u prokletstvo, koja se onako „kao iz vode izrasla“ iznad nepregleda doline uzdigla kao zvonik – zapisala je Ivana Šojat-Kučić u povodu premijere osječkog HNK. Kozarčeva je Tena metafora svega što je obilježavalo Slavoniju u pro-

šlosti i sadašnjosti, tragičan je lik koji naivno odbacuje temeljne životne vrijednosti i okreće se materijalnim bogatstvima. U glavnim su ulogama Sandra Lončarić-Tankošić, s partnerom Vjekoslavom Jankovićem. Sandra Lončarić-Tankošić, koja je lani ovjenčana Nagradom hrvatskoga glumišta, prilikom osječke premijere reče kako Tena u njoj glumački sazrijeva godinama. Redatelj se nacrt temelji na glumačkom ostvarenju Sandre Lončarić Tankošić koja sama nosi cijelu izvedbu, popraćenu efektom ciganskom i tamburaškom glazbom, koja emocionalno nadopunjava priču, te pjevno-plesnim elementima.

-bpb-

„TENU” JE GLEDALA I NAJSTARIJA HRVATICA U MAĐARSKOJ

Kako donosi portal www.osijek.hr, predstavu „Lipa si, Teno” osječkoga HNK u Budimpešti gledala je i najstarija Hrvatica u Mađarskoj, kako je budimpeštanski Hrvati zovu, teta Lola (Roza) Ninčev-Molnar.

Unatoč dobi od 102 godine, teta Lola pohodi svaki događaj koji ima hrvatski predznak. Ova iznimno živahna 102-godišnjakinja predstavu je gledala u društvu svoje 85-godišnje kćeri.

Srdačno je pozdravila gradonačelnika Krešimira Bubala te mu rekla kako je tajna njezine živahnosti to što je s 50 godina sahranila muža!!!

Kćer je također u dobroj formi, s 85 godina voli nositi štikle i voziti svoga suzuki. Tako žive Hrvatice u Budimpešti!

Blaženka Alerić

„Mojih 99”

U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, u Kšubu je 10. svibnja priređena književna tribina čiji je gost bio Mladen Pavković, hrvatski novinar i publicist, autor brojnih knjiga o Domovinskom ratu i stvaranju hrvatske države. U sklopu tribine predstavljena je knjiga Mladena Pavkovića „Mojih 99” te monografija „Pobjednik ostaje sam”.

Razgovor s autorom vodio je Stjepan Blažetin, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj. Mladen Pavković, osim knjiga, autor je i više dokumentarnih filmova, izložaba fotografija na temu Domovinskog rata, te organizator brojnih humanitarnih akcija. Predsjednik je i Udruga iz Domovinskog rata – Udruge branitelja, invalida i udovica Domovinskog rata Podravke (UBIUDR).

Pavković spada u one malobrojne hrvatske branitelje koji su shvatili kako i u miru treba nastaviti borbu ne prepustanja braniteljske populacije malodušju. Pušku je zamijenio drugim oruđima, fotoaparatom i perom..., prkoseći tako aktualnoj

stvarnosti i čuvanju dostojanstva i branitelja i Domovinskoga rata, pa i svoga osobnog. Kao novinar i publicist Pavković je osjećajan, iskren i s mjerom za stvari i događanja. Istraživač ljudskih sudbina, onih na marginama našega društva, te poticatelj intimnih iskaza pojedinaca iz svijeta književnosti, umjetnosti, kulture i znanosti. Autor je brojnih naslova, monografija, mini-monografija, knjiga posvećenih Domovinskom ratu i važnim ličnostima u svim vidovima borbe za slobodu Hrvatske, čija je bitna značajka neizmjeran ljubav prema domovini.

Njegov je moto: „Onima koji su bili prvi kad je trebalo, moramo biti vječno zahvalni”. Dio je to ugođaja i s pečuske književne tribine u Hrvatskome klubu gdje je gost Stjepana Blažetina bio mnogostran čovjek Mladen Pavković, tragač za istinom koji i kroza svoje kolumne i knjige ne dopušta zaborav onih čija su imena uklesana u kamenim pločama diljem Hrvatske kao žrtava borbe za samostalnu Hrvatsku.

-bpb-

Trenutak za pjesmu

Što si meni Ti?

*Nekada si bila moja tajna želja,
Molitvena nada, vila zamišljena.
Divim se ljepote, stojiš usamljena,
I danas me nade ova uspomena.*

*Otkada si sa mnom, ništa mi ne treba.
Ono što ja imam, nitko drugi nema.
Ti si mi postala važnija od svega,
Moje vjerno srce nikome te ne da.*

*Ti si biser bijeli, miris majske kiše,
Dragocjeno blago, dijamant i više.
Ti si moje srce što u meni lupa,
Srebrni most mora, mjesčina duga.*

*Ti si moja svjetlost, čisto plavo oko,
Sakrivena duša u meni duboko.
Ti si moja radost, ti si moja vjera,
Sve što sam želio, što me putem tjera.*

*Ti si moje sunce, jutro mog života,
Mir, slava i nada, beskrajna dobrota.
Ti si moja snaga, voda sa izvora,
Mali cvijet bagrema, topla rana zora.*

*Ti si vjetar blagi što lagano piri,
Privlačna tišina što me uvijek smiri.
Ti si moja ptica, lastavica mala,
Hvala dragoj Gospi što te meni dala!*

*Ti si moja sreća, sjena što me prati,
Jedini lijek tuge što mi radost vrati.
Ti si moj pogled, moj uzdisaj prvi,
Brazda u mom dlanu, boja moje krvi.*

*Ti si moj anđel, moj san ostvoreni,
Majka moje kćeri, moj dar nadareni.
Ti si prava ljubav što plamenom gori,
A ja sam samo onaj koji Tebe voli.*

Tvoj Ivica
Kukinj, 5. lipnja 2011.

„Sveti glasovi“ u budimpeštanskoj crkvi Sv. Mihovila

U organizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske, u budimpeštanskoj crkvi Sv. Mihovila, u utorak, 24. svibnja, održan je zajednički koncert pod nazivom „Sveti glasovi“ Lidije Bajuk i Irén Lovász, dviju vrsnih pjevačica etnoglazbe.

Radi se o zajedničkome mađarsko-hrvatskom kulturnom projektu koji je zamišljen za izvođenje u najvažnijim sakralnim prostorima u Hrvatskoj i Mađarskoj, a ova je izvedba prva od planiranih. Priredba je dio hrvatskih kulturnih događanja koja se tijekom mađarskog predsjedanja EU organiziraju u Budimpešti. U sklopu koncerta izvodili su se tradicijski napjevi iz Hrvatske, vokalna lirika hrvatskih skladatelja, stihovi hrvatskih pjesnika, mađarski narodni napjevi, srednjovjekovne mađarske, talijanske i katalonske crkvene himne. Lidija Bajuk i Irén Lovász nastupale su s pratećim glazbenicima, s Marijom Mlinar na harfi, Stanislavom Kovačićem na violončelu, Zoltánom Mizseiem na srednjovjekovnoj harfi, psalterijem, uduom te Béloom Ágostonom na gajdama, fruli i saksofonu.

Poznanstvo dviju pjevačica datira od prvog nastupa Irén Lovász u zagrebačkoj katedrali, gdje je već dva puta nastupala. Potom je mađarska pjevačica darovala svoje audioalbume Lidiji Bajuk, i potom su zajednički nastupale na koncertu organiziranom u zagrebačkome Hrvatskom narodnom kazalištu povodom mađarskog predsjedanja Europskom Unijom. Irén Lovász se odazvala pozivu hrvatske pjevačice da sudjeluje na novom albumu koji je u pripremi.

„Jako smo bili sretni što imamo tu mogućnost i uzbuđeni zbog prostora, jer je to nesvakidašnje mjesto. Program smo zajednički izmislili na Iréninu inicijativu“ – reče za naš tjednik Lidija Bajuk.

Na koncertu „Sveti glasovi“ nazočili su članovi diplomatskoga zbora, mađarskih državnih i kulturnih ustanova, hrvatske zajednice i mađarski ljubitelji etnoglazbe, te velik broj stranih turista. Produhovljena izvedba prekrasnih pjesama uz pratnju starih i egzotičnih glazbala oduševila je sve nazočne, koji su izvođače nagradili dugotrajnim pljeskom. Projekt su poduprli Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Grad Zagreb i Grad Budimpešta.

K. G.

Iz povijesti Hrvatskoga glasnika

U prolazu

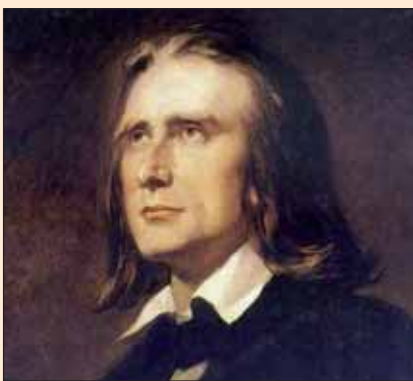
Dometi sjećanja nisu bogzna kakvi. U to sam se uvjerio boraveći u Budžaku (Buzsák) nedaleko Blatnog jezera, Balatona i u Sigetvaru. U oba mjesta nekada su živjeli Hrvati, a njihovu prošlost prekriva zaborav. Do naših dana ostale su samo mrvice. Zanimljivo da se i danas pamte hrvatski nadimci (zovu ih i ruganim imenima). U Budžaku (Buzsák) zapisao sam sljedeće nadimke: Dipla, Tročkoš, Čarapa, Njeraš, Peruša, Pavčo a u Sigetvaru: Jozica, Motika, Čuća, Matan, Kurka, Džukla, Babuka i Mili. Potomci nekadašnjih Hrvata pamte i neke toponime. U Sigetu npr. Gornja mala (mahala), Biltravina, Čojluk, Jazo bara, Musola – a u Buzsáku: Močilo, Palozdenac, Jelaska, Brestić, Selišće, Taro (staro) selo, Radanovica, Mišinica.

* * *

Jednog dana kasno uveče zazvonio je telefon. Iz daleka javlja mi se stari prijatelj (još iz djetinjstva) i zemljak. Ispričava se što zove tako kasno ali ga je pritisla golema tuga razmišljajući o nestanku našeg svijeta. Žali, kaže, što je sve manje onih koji cijelim svojim srcem vole materinski jezik, običaje, naše pretke. Bio je na groblju i uočio da i tamo nestajemo jer se imena pripadnika naše nacionalne manjine više ne ispisuju na našem jeziku. Gorko sam se nasmijao kada mi reče: Možda ti možeš pomoći. Ja? Ali kako? I gdje! I s kim? Možda tamo na drugom svijetu. Možda ćemo tamo formirati svoju samoupravu, možda će nas tamo poslušati, jer ovdje nemaš ni gdje, ni kome reći. Pretpostavljam da nisam utješio svog prijatelja, ali znam da je čovjeku lakše kada nekome može reći svoje jade. Doduše te sam noći i sâm nemirno spavao.

*Stipan Filaković
(Hrvatski glasnik 1997/4)*

U čast Ferencu Lisztu

Pečuško Hrvatsko kazalište organizira plesnu večer Hrvatskog umjetničkog ansambla Luč, 18. lipnja, s početkom u 21 sat na otvorenoj pozornici pečuške Ulice Káptalan, pod naslovom U čast Ferencu Lisztu, koreografa redatelja Antuna Kričkovića, zaslužnog i iznimnog umjetnika, dobitnika nagrade EuropaPas. Umjetnička je suradnica i kostimografkinja plesne večeri Marija Silčanov Kričković.

Bogatstvo...

Dva stari prijatelji: vrijeda Undanac dr. Mijo Karagić i Židanac Lajoš Brigović, rodnom iz Prisike

ZAGREB – Hrvatski nogometni savez, Povjerenstvo za organizaciju natjecanja hrvatskih klubova u Europi i nacionalnih manjina priređuju Treće europsko nogometno natjecanje reprezentacija hrvatskih nacionalnih manjina. To natjecanje utemeljili su: Hrvatski nogometni savez, Udruga hrvatskih nacionalnih manjina i Hrvatska matica iseljenika. Natjecanje će se održati u Zagrebu i susjednim gradovima u Krapinsko-zagorskoj županiji 17–19. lipnja 2011. godine po pravilima FIFA-e te po Pravilnicima i Odredbama HNS-a. Sve će se utakmice igrati 2 x 30 minuta s promjenom strana i odmorom od 10 minuta, a u završnom dijelu turnira, za plasman, bude li rezultat neriješen, odmah će se pristupiti izvođenju jedanaesteraca do konačne odluke. I Hrvatska državna samouprava, kaže za Hrvatski glasnik voditelj njezina Ureda Jozo Solga, ovih dana oformljuje svoju reprezentaciju, točnije reprezentaciju Hrvata u Mađarskoj. Pravo nastupa imaju samo oni igrači koji su pripadnici hrvatske nacionalne manjine u zemlji za čiju reprezentaciju nastupaju i ako imaju samo amaterski status, te moraju imati putovnicu zemlje za čiju reprezentaciju nastupaju i biti uredno liječničko pregledani u 2011. godini. Organizatori reprezentacijama osiguravaju troškove boravka za 23 člana svake reprezentacije od petka, 17. lipnja, uključivo i nedjelju, 19. lipnja, te za dva vozača autobusa, jednako tako i sve uvjete za uspješnu provedbu natjecanja.

BUDIMPEŠTA – U organizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti i veleposlanika Ivana Bandića, a pod pokroviteljstvom Pála Schmitta, predsjednika Republike Mađarske, i Ive Josipovića, predsjednika Republike Hrvatske, priređuje se svečano otvaranje izložbe „Krhka harmonija” – neoklasicistički porculan, Muzeja Marton iz Zagreba. Izložba se otvara 16. lipnja u 17 sati u Muzeju primijenjenih umjetnosti (1091 Budapest, Üllői út 33–37). Izložba je ostvarena uz potporu Ministarstva nacionalnih resursa Republike Mađarske, Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija te Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Grada Zagreba, MARTIMEX-a, Turističke zajednice Grada Zagreba, Jutarnjeg lista i Glorie.

BEČ – U Hrvatskome kulturnom centru u Beču u četvrtak, 16. lipnja, s početkom u 20 sati predstaviti će se Croaticino izdanje, zbirka pjesama, proze i prijevoda „Pruži mi ruku“ autora Marka Dekića Bodoljaša. O izdanju će govoriti dr. Mijo Karagić, a ravnatelj HZZ-a mr. sc. Stjepan Blažetin prikazat će najnovija izdanja Hrvatskoga znanstvenog zavoda u Mađarskoj. Na priredbi će nazočiti i ravnatelj Izdavačke kuće Croatice Čaba Horvath. (Radio Croatia).

Dan ognjogasne zahvalnosti u Petrovom Selu

Kip Sv. Florijana premješćen u Ognjogasni dom

Gdo bi bio mislio da iz prvoga druženja ognjogascev med Petrovim Selom i Šenkovcem, kraj Zaprešića nastat će jedno takovo veliko prijateljstvo koje će orijaški polet davati našim fajbegarom. Ognjogasna delegacija iz Šenkovca prvi put je pohodila Petrovo Selo na čelu s Božom Djenadijom, 2008. majuša, ki je jur onda rekao da će kljetu dopeljati i veliku štatuu Sv. Florijana Petrovišćanom. Izjava nije ostala pustobićanje, nego je u okviru majuške svetačnosti 2009. ljeta kip sveca i zaštitnika ognjogascev i dospio u naše selo kot dar franjevcov iz Visovca ter DVD-a Dubravica, čiji zastupniki takaj su bili nazoči na tadašnjem svečevanju. Šenkovljani su onda prikdali i koperku s materijalnom potporom za obnovu petroviskoga Ognjogasnoga doma. Na početku ovoga ljeta još jedno presenećenje je dočekalo Petrovišćane na šenkovljanskoj sjednici, kad je došlo do prvoga susreta med ognjogasci iz slavonskoga Staroga Petrovoga Sela i gradišćanskoga Petrovoga Sela. Dan ognjogasne zahvalnosti je ostvaren po ideji potpredsjednika petroviskoga Ognjogasnoga društva Zoltana Škrapića ki je sa svojim ocem Janošom bio pravi pokretač djela i suradnje s hrvatskimi društvima. Obnovljeni Ognjogasni dom kljetu bude blagoslovljen prilikom 115. jubileja osnivanja petroviskoga Društva u kom djeluju mladi ljudi s angažmanom i dobrom voljom.

Tri delegacije iz Šenkovca, Dubravica i Staroga Petrovoga Sela s domaćini

14. majuša, u subotu spomenute tri delegacije su se odazvale pozivu petroviskih ognjogascev ki su s velikim veseljem dočekali goste iz raznih krajev Hrvatske. Danas mirno moremo reći, dokle samo selo na općinskoj razini službeno nima prijateljsko naselje u Hrvatskoj, petroviski ognjogasci raspolažu partnerstvom u Prigorju, Dalmaciji a i Slavoniji. Gosti su najprlje pogledali znamenitosti sela, pohodili cintir, crikvu Sv. Petra i Pavla, bivši granični prijelaz i pala je rič i o masovnom iseljenju Petrovišćanov u Ameriku ter teškoj sudbini, ovde živećih Hrvatov. Već se je začelo zaškurivati kad su se pod ognjogasnom zastavom okupili domaćini i pozvaniki pred Ognjogasnim domom da bi u posebnoj povorki došli do crikve Sv. Štefana u koj su mašuzahvalnicu služili Ivan Šneller, petroviski farnik u mirovini, Tamás Várhelyi, sadašnji dušobrižnik Pinčene doline, Rafael Krammer, farnik u mirovini, rodom iz Petrovoga Sela i Mate Gverić, gvardijan Franjevačkoga samostana na Visovcu. S ružami nakinčeni kip Svetoga Florijana je dočekao kraj maše ter potom je pretežak kip od 120 kg otrpmljen na stalno mjesto u na pola obnovljeni Ognjogasni dom. Za vrime prenešenja kipa nekako je prestala curiti godina, ali kad se je lik sveca

pojaviu u obloku, iz par kapljic je godina prerasla u nebeski blagoslov. Fundamenat kipa je sagradjen iz originalnoga kamena iz Dubravica, a spomen-ploča je podrijetlom iz Visovca, ku je stavila Kristina Grozdanić iz Dubravica. Druženje je nastavljeno u mjesnom Kulturnom domu, kade je svečani skup najprlje pozdravio petroviski načelnik Viktor Kohut ki je ta dan nazvao danom zahvalnosti i uz dobrovoljne pomagače iz Hrvatske hvalio i petroviske fajbegare ki su jedno čudo napravili, jer u zadnje tajedni su djelali i do jutra da Ognjogasni dom s gornjim katom bude gotov i uredjen na vrime. U ime šenkovljanskih fajbegarov je govorio Božo Djenadija ki je naglasio da Petrovišćani još jedno obećanje nisu ispunili. Naime, moraju vrijeda plafon od garaže zdignuti, drugačije ognjogasna kola ka su ovput ponovo obećana sa šenkovljanske strane kot dar, neće stati nutra. Marija Ledinski Anić, potpredsjednica Skupščine Zagrebačke županije ka je prvi put kod nas nosila ognjogasnu uniformu ku joj je dalo napraviti DVD Šenkovca za iznimne usluge i potporu Društvu, izrazila je zadovoljstvo i veselje kako je prvi put mogla dojt med Gradišćanske Hrvate i prikdala brojne dare, med timi i grb Zagrebačke županije petrovisk-

Mašu zahvalnicu su služili Tamás Várhelyi, Ivan Šneller, Rafael Krammer i Mate Gverić, gvardijan Franjevačkoga samostana na Visovcu

komu prvaku. Renato Turk, šenkovljanski predsjednik Mjesnoga odbora takaj je čestitao svim domaćinom i zaželjio je dugoljetnu plodnu suradnju svim stranam. Mate Gverić, gvardijan Franjevačkoga samostana na Visovcu je ganutljivo rekao da je ugodno iznenađen kako je u Petrovom Selu za petstovimi ljeti još vik živ hrvatski jezik, kako se u crkvi nepozabljivo moli i jači na jeziku praoccev. Jasna Horvat, kontakt-osoba u šenkovljansko-petroviskoj suradnji je naglasila da su Gradišćanski Hrvati lip primjer za to kako se da voliti materinski jezik i Domovina, ar ta ista ljubav je danas u Hrvatskoj čestokrat izložena pozabljenju. U zastupništvu četveročlane delegacije iz Staroga Petrovoga Sela je govorio predsjednik DVD-a Milan Vuković, gdo je ovput pozvao petrovisku delegaciju na 120. obljetnicu njevoga društva ka bude održana 13-14. augustuša ovoga ljeta. Ferenc Krizmanits zapovjednik samboteljskih ognjogasccev je uz čestitke i slijedeće rekao: „Žao mi je da nisam dobrovoljni ognjogasac i da nisam Petrovišćan jer onda bi ov večer bio i moj, međjutim jako se veselim da danas morem ovde biti i morem s vami skupa svečevati“. Pokidob je izrazio želju da bi se i samboteljski ognjogasci rado povezali s jednim društvom u Hrvatskoj, početni koraki su napravljeni i velika je šansa da će se Sambotelčani na toj liniji vrijeda spojiti sa Sisćani. Emil Temmel, predsjednik domaće

Društva je zahvalio svim prijateljem velikodušne potpore i zaželjio je svim da ovo prijateljstvo i kontaktiranje dura još desetljeća dugo. Za ukusnom večerom uz tamburašku muziku je sprijateljjevanje nastavljeno. Drugi dan je nediljnu mašu služio Mate Gverić u crkvi Sv. Petra i Pavla, a potom su domaćini i gosti prošli na skupni objed u restoran Keresteša. Do zbogomdavanja je došlo otpodne, koje i zato nije tako teško bilo, jer se znalo, petroviski fajbegari su drugi tajedan pozvani u Šenkovec, a u augustušu se vidimo pri svetačnosti u Starom Petrovom Selu.

-Timea Horvat-

Predsjednik petroviskoga Društva Emil Temmel i predsjednik DVD-a iz Staroga Petrovoga Sela, Milan Vuković

Aktivisti suradnje na liniji Šenkovec-Dubravice-Petrovo Selo

III. Međunarodni festival tamburaških orkestara

U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave grada Kalače, na tamošnjem „Četrdesetosmaškom“ trgu (bude li kiše, u kazalištu) 19. lipnja 2011, s početkom u 18 sati priređuje se III. Međunarodni festival tamburaških orkestara. Buse li dobro vrijeme, nakon koncerta slijedi plesaćnica!

Sudionici Festivala:

Čepinski tamburaški orkestar – Čepin (Hrvatska),
Slavonska ravnica – Čepin, Tamburaška sekcija HKUD-a „Ljutovo“ – Ljutovo (Vojvodina, Srbija),
Tamburaško društvo „Isidor Bajić“ – Kula (Vojvodina, Srbija, zbratimljeno naselje grada Kalače),
Tamburaški orkestar iz Monoštorlje (Bátmonostor),
Tamburaški sastav „Lipotice“ – Koljnof, Orkestar Vizin – Pečuh, Stipan Đurić.

SENANDRIJA – Zajednica hrvatskih umirovljenika u srijedu, 15. lipnja, organizira jednodnevni posjet dalmatinskom gradu Senandriji. Posebni autobus kreće u 10 sati s Batthyányeva trga od postaje autobusa br. 86 (koji vozi prema Starome Budimu). Predviđeni program: u 10 sati polazak iz Budimpešte, u 11 sati posjet kiparu dalmatinskog podrijetla, nositelju Odličja „Mihály Munkácsy“ Imri Piščuru, u 12.30 sati objed (svatko o svome trošku), u 14 sati razgledanje izložbe slikara akvarelista dalmatinskog podrijetla Đure Benkovića, u 15 sati posjet crkvi Sv. Ivana Krstitelja, a potom povratak u Budimpeštu. Putovanje je omogućeno uz novčanu potporu Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice. Kontakt-osoba: Katarina Gubinski Takač, tel.: 06 26 323 468.

MOHAČ – U subotu, 18. lipnja, u Mohaču se priređuje V. međunarodni tamburaški festival koji će se upriličiti u Umjetničkoj školi „Schneider“ u Vörösmartyevoj 3, u organizaciji odbora u sastavu Zsófia Apró (idejni pokretač), Zoltan Horvat (umjetnički voditelj) i Péter Köveskuti, doravnatelj umjetničke škole. Program počinje u 15 sati s otvorenjem izložbe grafičara Tibora Tatia pod naslovom „tambuRANDI“. Na otvorenoj pozornici s početkom u 16 sati priređuje se gala program pozvanih sudionika. Od 20 sati je glazbena večer radosti. Uz jedan vojvodanski tamburaški sastav iz Srbije (Árválányhaj iz Feketića), nastupaju domaći orkestri TS „Banat“ (Deska), TS „Lipotice“ (Koljnof), TS „Siget“ i mohački orkestri TS „Novitim“, TS „Poklade“, TS „Šokadija“, TS Józsefa Kovácsa Versendia te solisti: gđa Bodolay (Novitim), Loretta Garami (Poklade), Vivien Gráf (Šokadija), Stipan Đurić (Siget), Éva Menyhárt (orkestar Józsefa Kovácsa Versendia) i Éva Stadler (Banat).

„Ponosi se ikavicom, brate!
Ona skuplja mnoge nam Hrvate...“

Bunjevačko-šokačka književna večer u budimpeštanskom HOŠIG-u

Budimpeštanska Hrvatska škola uvijek je organizirala vrsne programe, ali ovoga puta nadmašila je sve viđeno u toj ustanovi. O tome da će se prirediti književna večer, govorilo se među budimpeštanskim Hrvatima, ali sam sadržaj znali su samo sudionici i organizatori. Iznenadjenje, Bunjevačko-šokačka književna večer priređena je u utorak, 24. svibnja, u predvorju škole.

Pri samome ulazu predvorja publiku su dočekali djelatnici u santovačkoj šokačkoj i bunjevačkoj narodnoj nošnji. Po zidovima tkanine sa šokačkim i bunjevačkim motivima, te napis, misli Miše Jelića „Ponosi se ikavicom, brate! / Ona skuplja mnoge nam Hrvate...“. Na bijelome platnu projektirana pozivnica, po sredini i s dvije strane pozornice stolci, a s desne strane stol. Na sceni se pojaviše dva učenika, Fružina Füzesi i Marko Rus, u rukama nose „teške“ knjige, jer su one „vjerojatno pretrpane s teškim mislima“.

Okvirna priča jest da trebaju napisati sastavak o djelima Ivana Antunovića, Ivana Petreša, Miše Jelića i Antuna Karagića. Ali kako to najbezbolnije riješiti ili ne pročitati njihove književne ostvaraje, nego pozvati pomoć. I započinje kulturološko-povijesni vremeplov, popraćen projiciranim crno-bijelim fotografijama na platnu. Uz melodiju bećarca silaze Šokci, potom se čuje „Kolo igra“ i na sceni se pojave Bunjevci (učenici u narodnim nošnjama), potom profesori na lijevoj i desnoj strani pozornice. Učenici se začas pretvore u glasnogovornike prela dviju skupina ili u prizivane duhove književnika i pričaju o slavnoj povijesti, poeziji, prozi, odanošću narodu i poštivanju jezika. Na sceni poput

pletence isprepliću se plesne koreografije baranjskih i santovačkih Šokaca, bačkih Bunjevaca, šokački i bunjevački običaji – Žetva, Bunjevačka svadba – recitali i neizostavni zastrašujući mohački bušari, ulomak iz kazališnog komada „Katica“, pisca Antuna Karagića te jedan neobičan lik, kuhar čiju ulogu otkrivamo tek na kraju večeri. Naime nakon zajedničkog plesa Momačkoga kola učenika i profesora, kola sudionika predstave i publike, veselje je nastavljeno u blagovaonici uz kulinarske specijalitete, prsnac s makom i sirom.

Bunjevačko-šokačka književna večer scenski je vrlo dobro ostvarena. Tijekom šezdeset minuta ne gubi se ritam i ne prekida se nit predstave. Originalno je rješenje da pri preobražaju pojedinih učenika u književnike čuje se tiha glazba te da su opkoljeni plešućim učenicama. Pojedini rekviziti odista neprimjetno su se pojavili na sceni. Iako ima puno monologa, glumci nisu statični. Scenografija je dobro osmišljena, u nekim segmentima duhovita. Tijekom predstave učenici doista razmišljaju poput učenika današnjice. Primjerice kada se govori o trokutu Baja-Sombor-Subotica: „Hvala, reći ću profesoru Dinku Šokčeviću, može biti miran...“, ili kada se govori o iznosu koji se plaćao za pojedina djela „Koliko je to u eurima?“ Umjesto interneta, prizivaju se duhovi. Iako je prikazan samo ulomak iz kazališnog komada „Katica“, rješenjem da se sami likovi predstavljaju publici ili sam završetak s koreografijom Bunjevačke svadbe naslućuje se cijeli sadržaj djela.

Režija je neuobičajena za školske prired-

be. Povijesne priče u pravim trenucima isprekidane su recitalom ili plesom.

Čestitka učenicima, nositeljima cijele predstave: Fružini Füzesi i posebice Marku Rusu za još jednu ulogu (A. Karagić), te ne u posljednjem redu Cintiji Nagy (bunjevačka glasnogovornica prela), Csabi Szabóu (šokački glasnogovornik prela), Matei Šafhauser (Katica), Marku Šteineru (Mate), Nerini Petrevszky (Mara, Matina mati), Marku Pavlekoviću (Stipe, Matin otac), Inez Kvarda (Ana, Katičina mati) te za njen prekrasni recital, Lauri Tišlerić (sluškinja, iako ima samo jednu rečenicu u komadu, kako i ona reče), Danijelu Vojniću (I. Antunović), Tomislavu Sekerešu (I. Petreš), Renati Velin za recitaciju i, naravno, Ferencu Füziesiu, šefu kuhinje i svim učenicima koji su pridonijeli nezaboravnoj večeri. Bunjevačko-šokačka književna večer ne bi bila ostvarena bez režije i scenografije, koje potpisuje doravnateljica škole Ana Gojtan, uz ustrajnu pomoć profesorice Marije Šajnović i Anice Mandić, scenski pokret Jenő Szitnyai, koreografija plesova Marika Silčanov Kričković, glazba, školski sastav pod vodstvom profesora glazbenog odgoja Štefana Dombajia te profesora Rajmunda Filipovića, dekoracija profesora likovnog odgoja Zoltána Csomósa te svim profesorima koji su sudjelovali u zajedničkom plesu. Posebna hvala Đuri Jakšiću, voditelju mohačke Šokačke čitaonice, Miši Mandiću, ravnatelju Čavoljskog muzeja, Marici Velin-Žužiću, Mariji Daražac-Blažev i Marinu Velinu iz Santova.

Priredbom je dosta visoko podignuta ljestva za buduće slične programe u Hrvatskoj školi. O večeri će se vjerojatno dugo govoriti, ali kako bi se moglo i po našim selima i gradovima, bilo bi lijepo gostovati u njima.

Kristina Goher

Bizonjski školari ponovo u Baškom Polju

Bizonjski školari s učiteljicom
Anom Singer

Učenici 5. razreda Dvojezične osnovne škole iz Bizonje već su treći put dobili poziv od ravnatelja Osnovne škole Stjepana Radića u Božjakovini da s njihovom djecom sudjeluju u „Školi prirode” u Baškom Polju, u Makarskoj rivijeri. Došla je s nama i jedna učenica iz 8. razreda koja je uspješno položila jezični ispit iz hrvatskoga, pa kao poklon za dugogodišnji i marljivi rad dobila je jednodnevnu mogućnost vježbanja jezika u Hrvatskoj.

Ljetovanje, s izuzetno vrijednim sadržaj-

jem, trajalo nam je od 8. do 16. svibnja, a djeca su se i ove godine vratila doma s novim iskustvima i doživljajima.

Osim učenja plivanja, što je bilo dva puta po jedan sat dnevno, đaci su mogli vježbati uz obalu mora iz radnih listova što su pripremile učiteljice osnovne škole u Božjakovini.

Iz tih radnih listova djeca su mogla upoznati znamenitosti Makarskog primorja, dobila su stvarnu sliku iz bogatstva raznovrsnih biljaka primorskog zavičaja, upoznali su se sa životom primorske vazdazelene šume i mora. Neki su učenici bili jako uspješni pri vježbanju plivanja u bazenu hotela. Jednom smo otišli i na izlet brodom u Makarsku, gdje smo pogledali Malakološki muzej koji je jedan od najvrednijih muzeja u cijeloj Hrvatskoj i ubraja se među najbogatije zbirke morskih školjaka, puževa i nekih fosila iz svih dijelova svijeta.

Osim toga djeca su imala svaku večer neku veselicu, gdje su se mogla zabavljati i združiti se. Iskreno mogu reći da smo se i ove godine vratili jako oduševljeno tim što smo svega vidjeli i naučili.

Zahvaljujemo još jednom ravnatelju škole Juru Miškoviću za ovaj naš nezaboravni boravak na moru i nadam se da će suradnja s našom prijateljskom školom još dugo-dugo trajati.

Ana Singer

Izradio: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

SANTOVO – Prigodni program vrtića

Kako smo najavili, Hrvatski vrtić u Santovu u četvrtak, 2. lipnja, priredio je prigodni kulturni program koji je upriličen u mjesnom domu kulture. Djeca triju skupina predstavili su se kazivanjem stihova, pjesmama i dječjim igrama na hrvatskom i mađarskom jeziku (na slici).

Dan djece u Katolju

Oko 8 sati 21. svibnja djeca su se okupljala u domu kulture. Sva-ko je dijete moglo raditi što ga najviše zanimalo. Nekima je trebala pomoći i mama. Npr. hvatati ribu udicom iz vode; koliko riba, toliko poklona. Bojati dječja lica, crtati raznovrsnim olovkama, praviti origame, nizati biserje, uvijati kutiju u najljepšu salvetu, puhati balone. U podne su djeca i roditelji dobili objed. Kuharice su bile Ana Horvat, Anča Ivanković, Eržika Đeniš i Marija Gugan. Nakon jela roditelji su djecu nudili finim kolačima. No bilo je i iznenađenje: lijepa velika torta koja je sličila na vrt s ogradom. Tortu je za Dan djece donio Tuno Horvat. Nakon mnogo jela i pića došao je lutkar sa svojim lutkama. Djeca su uživala i odgovarala na lutkina pitanja. Neka veća djeca s roditeljima su otišli na Kasapovićevo trg, ondje su slagali piv-

ske sandučiće. Večera je bila oko 8 sati, palila se lomača i na žaru moglo se peći tko je što htio. U 21.30 krenula su djeca sa svojim splavima na kojima su gorjele svjećice i gledala kako plove Karašicom.

Djeca su bila već umorna od silnog trčkanja, svatko je pošao svojoj kući s lijepim uspomena- ma i jednim nezaboravnim danom.

Guganka

U spomen

Stipan Kubatov

(1919–2011)

U 92. godini u Baji je preminuo Stipan Kubatov, amaterski slikar, bunjevački Hrvat rođen u Gari 15. prosinca 1919. godine. Živio je i radio u Baji kao trgovac do svog umirovljenja.

Crtačem se počeo baviti još u rodnome selu, bio je član Bajskog amaterskog likovnog kružoka, a početkom 1990-ih godina primljen je u redovito članstvo Zemaljskog saveza likovnih i obrtničkih umjetnika. Slikao je bunjevačku narodnu nošnju, običaje i seljačke radove u polju, ali i portrete svojih najbližih. Posebno ga zaokupljao svijet koji polako nestaje, stare zgrade i ulice u Baji, ali i krajolik dunavskog rukavca Šugavice. Njegovi radovi, pasteli, grafike, izloženi su na zajedničkim izložbama u Baji, Gari, Baškutu, Aljmašu, Santovu, Pečuhu, Budimpešti i brojnim drugim naseljima. Radovi su mu objavljivani u Hrvatskom glasniku, Zornici i Hrvatskom kalendaru. Prije godinu i pol dana, prigodnom izložbom „Baja i Bunjevci” u Općemu prosvjetnom središtu na Vancagi proslavljen mu je 90. rođendan. Iako već slabašan i bolehljiv, došao je sa svojim najbližim. Sada već znamo, bio je to njegov posljednji susret s poštovateljima njegova rada. Njegov posljednji ispraćaj bio je u petak, 3. lipnja, a pokopan je na groblju Svetog Roka u Baji. Neka mu je laka crna zemljica.

BIZONJA, KISEG – Kiseški Hrvati na čelu sa Šandorom Petkovićem i s nekoliko vjernikov iz Petrovoga Sela idu na shodišće u sjevernogradišćansku Bizonju ove subote. Hodočasnici će se ganuti u rani jutarnji ura iz Kisega, potom će izajiti iz autobusa 40 km pred Bizonjem. U 18 uri je predviđena maša u crkvi, u čast Narodjenja Blažene Dvice Marije ka ljetos svečuje 200. obljetnicu, ter prošecija s kipom Putujuće Celjanske Marije. Hrvati iz Staroga Grada na Duhovski pondiljak će posjetiti Bizonju i pomoliti pred statuom Blažene Dvice Marije iz Celja ka sve do kraja augustuša ostane u Bizonji.

KANIŽA – U tome pomurskom gradu 20. svibnja sastali su se stručnjaci arhitekture iz Kaniže i Čakovca kako bi se međimurski stručnjaci upoznali s industrijskom zonom i njezinim građevinama, odnosno s inkubatorskom kućom. Stručnjaci dvaju gradova već više od jednog desetljeća surađuju i svake godine organiziraju slične susrete naizmjenično u pomurskome i međimurskome gradu. Gosti iz Hrvatske upoznali su se s planovima obnove Kaniže te proširenja toplica u Zalakarosu.

Pedeseta obljetnica harkanjske Škole Pála Kitaibela u Ulici János Aranya

U harkanjskoj Osnovnoj i glazbenoj školi Pála Kitaibela već se više od dvadeset godina (od 1989. g.) odvija nastava hrvatskoga jezika u satnici za materinski jezik. Zasluga je to u prvom redu tamošnjih pedagoginja hrvatskoga podrijetla i vodstva škole koje je u svim proteklim godinama podupiralo nastavu hrvatskoga jezika. Pridonijele su tome i prijateljske veze s gradovima u Hrvatskoj i školama u njima. Među njima svakako je među prvima i najbliži grad Orahovica s kojim veza postoji već dugih tridesetak godina, kaže nam sadašnji načelnik grada Orahovice Josip Nemeč koji se svih tih godina druži s Harkanjcima. Ponosno govori o najnovijoj suradnji koja se odvija između dvije škole u sklopu prekogranične suradnje preko IPA fondova.

*Ravnatelj škole
Tamás Horváth*

Proslava 50. obljetnice harkanjske škole bila je veoma lijepa i svečana; pridonijeli su tome djelatnici i učenici, ali i prijatelji iz Orahovice i Crikvenice, načelnik grada Harkanja Sándor Imri, bivši pedagozi i bivši učenici, generalna konzulica Ljiljana Pancirov, zamjenica

predsjednika HDS-a Angela Šokac Marković. Pokazana je i zanimljiva retrosoba, opremljena učionica s početka šezdesetih godina kad je i utemeljena škola, u siječnju 1961. godine. Đurđa Geošić Radasnai od svojih prvih pedagoških koraka djelatnik je ustanove i, ako bog da, iz nje će i u mirovinu. I njoj i njezinoj energiji mnogo toga se može zahvaliti glede broja učenika koji pohađaju nastavu hrvatskoga jezika. Uglavnom su to djeca mađarskih korijena. Škola je dakle utemeljena 1961. g., 1980. zgrada se proširuje i obnavlja, 90-ih godina dižu se katovi... Prekrasna je učionica za hrvatski jezik i književnost. Na zidu između ostaloga, što mi odmah upada u oči, isječki i napisi o školi iz Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, na policama knjige i časopisi na hrvatskom jeziku, razglednice iz Hrvatske, izleti u Hrvatskoj. I u harkanjskom vrtiću ima djece koja idu na hrvatska zanimanja.

Kada je počelo druženje dvaju školskih kolektiva, orahovičkog i harkanjskog? Točno prije 25 godina. Razmjene učenika, pionira, ljetovanja na Balatonu, spominje Maja Škraba, sadašnja ravnateljica orahovičke Škole Ivane Brlić Mažuranić sjećajući se kako je počelo ovo bratimstvo, i svoga boravka na Balatonu kao učenica orahovičke škole. Godine 1987. bila je u Sikondi pa u Fonyódliget. Svake se godine susreću pedagozi na Dan škole, na sportskim susretima druže se djeca u plesačnicama, priređuje se niz zajedničkih programa. Hrvatski jezik danas u harkanjskoj školi predaju Đurđa Geošić

*S prijateljima iz Orahovice i Selca
u društvu generalne konzulice*

Radasnai i Žuža Gregeš, dugi niz godina predavala ga je i Katica Baksai. Danas nastavu hrvatskoga jezika i književnosti pohađa sedamdesetak učenika.

Ravnatelj je škole Tamás Horváth, a prije njega je bio Levente Kiss József, dok je prvi ravnatelj škole od 1961. godine bio József Baranyai kojemu je prigodom proslave 50. obljetnice škole postavljena spomen-ploča. U ime Karlovačkoga dječjeg odmarališta u Selcu tom je prigodom učenici Lilli Monostori, najboljoj učenici škole, Marijan Karlič, upravitelj odmarališta predao nagradu: tjedan dana boravka u Selcu. S njegovom se pomoći već godinama organizira škola hrvatskoga jezika u Selcu, potkraj lipnja, u trajanju od tjedan dana, pri čemu se prijatelji iz Selca potrudu pomoći oko organizacije raznovrsnih programa preko kojih harkanjski učenici pobliže upoznaju Hrvatsku i njezine prirodne ljepote, ljude i jezik.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatska plesna skupina

Salantski kazivači stihova na hrvatskom jeziku

Tradicionalno školsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku održano je u salantskoj osnovnoj školi 26. svibnja. Okupilo se sedamdesetak učenika koji u toj školi pohađaju nastavu hrvatskoga jezika, te mnoštvo roditelja, baka...

Kako vele nastavnice hrvatskoga jezika Eva Adam i Kata Kiskollár Sujović, nastoje da natjecanju sudjeluju svi učenici. Prilika je to da se pokažu pred publikom te da i sami shvate važnost kazivanja stihova na hrvatskom jeziku. S druge strane natjecanje se već godinama odvija pod pokroviteljstvom Hrvatske samouprave sela Salante, na čelu s Mijom Štandovarem, koja se brine kako bi nagradila ne samo najbolje recitatore nego i svu djecu spomenicom i prigodnim poklonom. Ocjenjivački sud pod predsjedanjem Branke Pavić Blažetin, glavne i odgovorne urednice Hrvatskoga glasnika, činili su zastupnici Hrvatske samouprave sela Salante Mijo Štandovar i Marica Ištoković, odgovajateljice salantskog vrtića Éva Kapitány i Kristina Gergić Nagy. Natjecanju je kao i uvijek nazočila ravnateljica salantske škole Katalin Balogh. Školsko je natjecanje prigodnim riječima otvorila nastavnica Eva Adam i pozdravila sve nazočne, predala riječ djeci i prazniku hrvatskog jezika.

Natjecanje se odvijalo u sedam kategorija.

U kategoriji 1. razreda natjecalo se 14 malih recitatora, a najbolji su bili: Karina Križić koja je kazivala pjesmu Grigora Viteza Nema za mačke škole; drugo mjesto osvojila je Hajnalka Kismarcsi s pjesmom Grigora Viteza Ljubičica; a treće su mjesto podijelili Afrodite Soproni s pjesmom J. Č. Banov Kišna kap i Branko Božanović s pjesmom I. Radića U večeri zimске.

U kategoriji 2. razreda natjecalo se sedam učenika. Prvo mjesto pripalo je Dorottyi Rendes koja je kazivala stihove Stjepana Jakševca Kišobran; drugo mjesto osvojio je Balázs Goda sa stihovima Stipana Blažetina Zekin doručak; a treće je mjesto osvojio Zsolt Kalányos koji je kazivao stihove Zvonimira Baloga Luda gljiva na pregledu. U kategoriji

3. razreda najbolja je bila Anada Tákar sa stihovima Stanislava Femenića Nezadovoljna mrkva; drugo mjesto osvojila je Anasztázia Soproni sa stihovima Grigora Viteza Neposlušne stvari; a treće je mjesto osvojio Tivadar Turóczy sa stihovima Stanislava Femenića Znanje.

U kategoriji 4. razreda najbolji je bio Petar Lukač sa stihovima Miroslava Mađara Kit u Dravi; drugo mjesto pripalo je Cintiji Klarić koja je kazivala stihove Stanislava Femenića Bubamara; a treće je mjesto osvojio Márk Szomor sa stihovima Dubravka Horvatića Ovaj dan je dosadan.

U kategoriji 5. razreda najbolja je bila Sara David sa stihovima Marka Dekića Sviraj, sviraj, tamburice; drugo mjesto pripalo je Réki Rendes koja je kazivala stihove Ratka Zvrka Pismo lastavici; a treće je mjesto

osvojila Szabrina Rasztik sa stihovima Z. K. Kišur Pričaj mi, bako.

U kategoriji 6. razreda prvo mjesto osvojila je Boglárka Sipkóczy kazujući stihove Grigora Viteza Djeca hvataju sunce; drugo mjesto pripalo je Siniši Kovačeviću koji je kazivao stihove Dobriše Cesarića Balada iz predgrađa; a treće je mjesto zaslužila Enikő Tihanyi sa stihovima Stjepana Jakševca Zadaća o pravdi.

U kategoriji 7–8. razreda najbolja je bila učenica osmog razreda Rita Müller sa stihovima Marije Barbarić Kako nastaju zvijezde; drugo mjesto pripalo je učenicima sedmog razreda Noémi Orosz sa stihovima Ratka Zvrka Moja baka; a treće mjesto osvojila je učenica sedmoga razreda Karmen Križić sa stihovima Grigora Viteza Kad bi drveće hodalo.

bpb

SALANTA – Kako za Hrvatski glasnik kaže odgajateljica salantskoga dječjeg vrtića Éva Kapitány, svečanost ovogodišnjeg opraštanja u salantskom vrtiću bila je potkraj svibnja u nazočnosti mnoštva roditelja. Djeca su pokazala i kako su naučila hrvatske narodne plesove, obučena u prekrasnu hrvatsku narodnu nošnju. Gđa Kapitány dodaje kako veze s Dječjim vrtićem u Donjem Miholjcu salantski dječji vrtić i nadalje njeguje, te kako su nedavno, 27. svibnja, odgajateljice iz vrtića Pinokio iz Donjeg Miholjca posjetile salantski dječji vrtić, koji sada pohađa 78 djece s kojima rade i četiri odgajateljice za hrvatski jezik: Éva Kapitány, Kristina Gergić Nagy, Dijana Kečkeš i Hajnalka Severinac. Ukupno je ondje zaposleno šest odgajateljica.

Izložba u Kačmaru

Izložba Ivane Jovanović Trostmann, poslije Budimpešte, Pečuha i Kačmara, u organizaciji GKRH iz Pečuha, mjesne samouprave sela Kačmara, i HMS-a sela Kačmara, priređena je i u Kačmaru. Otvorena je bila od 8. travnja do 1. svibnja 2011. U vijećnici samouprave bile su postavljene slike „Radost trenutka“ akademske slikarice iz Dubrovnika. Izložbu je otvorila generalna konzulica GKRH Ljiljana Pancirov i gradonačelnik sela Kačmara Endre Pal. O opusu slikarice govorila je konzulica za kulturu GKRH u Pečuhu Katja Bakija: „Ono što na njenim slikama plijeni magijom i toplinom poetskog senzibiliteta predstavlja transparentna ili gusta boja koja otkriva iracionalne sfere i širok raspon unutarnjih stanja, od melankolije i nespokoja plave do žarke i blistave crvene i žute – boja sunčanog Mediterana – prisutnog u svakoj njenoj misli, gesti, osjećaju.“

Nastavnički pjevački zbor „Divlje ruže“ otpjevao je nekoliko bunjevačkih pjesama. Na otvorenju, osim mještana, stigli su i gosti iz Gare pod vodstvom Martina Kubatova, predsjednika HMS-a.

Teza Vujkov Balažić

Dani satire

Ovogodišnji 35. Dani satire Satiričkog kazališta „Kerempuh“ iz Zagreba, održavaju se od 3. do 19. lipnja u zagrebačkome Satiričkom kazalištu „Kerempuh“. Dani satire otvoreni su predstavom nastalom na tekst Fadila Hadžića Prevaranti. Na ovogodišnjim Danima u četvrtak, 16. lipnja, s početkom u 20 sati bit će izvedena predstava J. Buchan–A. Hitchcock–P. Barlow: 39 stepenica, koprodukcija Ludens teatra iz Koprivnice, Kazališta Virovitica i pečuškoga Hrvatskog kazališta, premijerno izvedena u studenom 2010. godine, u režiji Franke Perković.

Ovogodišnji Dani satire posvećeni su njihovu utemeljitelju Fadilu Hadžiću (1922–2011). U godini njegova odlaska sa životne pozornice sa sigurnošću možemo reći kako će Fadilov duh i dalje lebjeti nad našim kazališnim scenama, podsjećajući nas kako je smijeh izvanvremenska kategorija i kako su njegovi tvorci bića iz neke druge sfere realnosti, ističu organizatori dodajući kako kulturna slika Zagreba danas ni približno ne bi bila ista da ga nekim slučajem Fadil Hadžić nije izabrao za grad u kojem će živjeti i stvarati, i toj činjenici i Satiričko kazalište „Kerempuh“ i Dani satire mogu danas zahvaliti svoje postojanje.

Koprive na 19. Glazbenom festivalu u Pitomači 2011.

Foto: Krisztina Horváth

Na 19. Glazbenom festivalu Pjesme Podravine i Podravlja u Pitomači ovoga vikenda nastupaju i petrovski tamburaši Koprive. U športskoj dvorani OŠ Petra Preradovića početkom u 20 uri će 10. junija, u petak brojni izvodjači oduševiti publiku sa svojom novom pjesmom, međutim, za nas Gradišćance je ipak važniji dan subota, i to Večer Podravlja, na kom će svoju pjesmu *Petrovski tamburaši*, s tekstom Andraša Handlera, muzikom Roberta Harangozoa, u aranžmanu Maria Pleša, prvi put predstaviti pred hrvatskom publikom. Na tom susretu naši svirači bit će jedini izvodjači Hrvati iz inostranstva. Kako je rekao Andraš Handler dotična jačka zato je izabrana za festival kad u isto vrijeme govori o kraju otkud dođu i o nji tamburaši iz Petrovoga Sela. – *Velika nam je čast da moremo nastupiti na ovakovom značajnom festivalu, s tim nam se ostvaruje jedna sanja da sviramo na festivalu u Hrvatskoj, a negde nam je i plaća i priznanje za djelo i trud, bolje rečeno za tamburanje u minuli dvajsetpet ljet u Petrovom Selu* – je rekao pred samim putovanjem u Pitomaču glasnogovornik Koprivov. Uz Slavonske dukate, Garavuše, Lidije Bajuk, Đzentlemeni, Štefa Jeršeka petrovski tamburaši su 14. izvodjači u večernjem programu. Dva festivalske večere moći ćemo sprohadjati izravno na HTV2 programu.

Koprive su pred kratkim izdali svoju prvu cedejku pod naslovom *Gizdav sam da sam Hrvat*, ka je kolekcija ne samo petrovskih narodnih jačak, nego i samostalnih autorskih pjesam iz južnoga Gradišća.

-Tiho-

GORNJI ČETAR – Tradicionalni narodnosni kup se održava 9. junija, u četvrtak na igrališću četarske osnovne škole. Na ovom sportskom susretu u nogometu i rukometu će izmiriti svoju moć školari Osnovne škole Gornjega Četara i Dvojezične škole u Petrovom Selu. Za trening će petrovski školari, pod peljanjem učitelja Petra Škrapića, napraviti put do Gornjega Četara biciklom.

PEČUH – U organizaciji PVSE, 21–22. svibnja organiziran je Međunarodni košarkaški turnir mladih kadeta, kojem su sudjelovale četiri momčadi: PVSE, Meteor iz Đakova, Baja i Vinkovci. U zanimljivim dvobojima za treće mjesto borile su se bajska i đakovačka momčad, a pobijedili su Bajci. Pobjednici su turnira vinkovački košarkaši koji su u završnici pobijedili PVSE s rezultatom 69 : 59. Igrač je momčadi mladih kadeta PVSE i Danijel Blažetin, učenik 7. razreda Hrvatske škole Miroslava Krležu.